

Graniczne Meandry Odry

PL - GRANICZNE MEANDRY ODRY

Graniczne Meandry Odry są przykładem naturalnego rozwoju koryta rzeki i przylegających do niego terenów zalewowych. Na Odrze, między przejściem granicznym Bogumin-Chałupki, a ujściem Olzy znajduje się jeden z ostatnich w Polsce i Czechach odcinków, na którym naturalne procesy korytotwórcze rzeki sprzyjają występowaniu cennych przyrodniczo gatunków zwierząt i roślin. Występuje tu kilka rzadkich zbiorowisk roślinnych chronionych w skali europejskiej, m.in. lasy nadrzeczne z olszą czarną i jesionem, łągi wierzbowo-topolowe i fragmenty wilgotnych łąk. Naturalne lasy po obu stronach granicy występują w postaci porostów brzegowych wzdłuż meandrów. Łąki porastają jedynie polską stronę tego odcinka doliny Odry. Meandry rzeki Odry są naturalnym środowiskiem dla dużej ilości zwierząt, z których większość w dzisiejszym cywilizowanym krajobrazie jest bardzo rzadka. Żyje tu 40 rodzajów ssaków, a między nimi kilka chronionych gatunków np. bóbr europejski, wydra rzeczna, nietoperz drzewny. Z migrujących gatunków drapieżników osiedliły się tu szop oraz norka amerykańska. Naturalne koryto rzeki jest środowiskiem ptaków, żyjących w specyficznych siedliskach przyrodniczych. Na łąkach żwirowych gnieźdzą się ptaki bagienne: sieweczka rzeczna i brodziec piskliwy. W stromych brzegach nory wygrzebują zimorodki i kolonie jaskółek brzegówek.

Teren meandrów po obu stronach granicy został włączony do europejskiego programu „NATURA 2000” i objęty ochroną prawną jako znaczący europejski obszar.

CZ - GRANICZNE MEANDRY ODRY

Hraniční meandry Odry jsou příkladem přírodního rozvoje koryta řeky a přilehlých záplavových oblastí. Na Odře, na hraničním přechodu Bohumín-Chalupky, a ústím Olše se nachází jeden z posledních úseků v Polsku a v České republice, kterých koryto tvořící procesy řeky podporují výskyt cenných druhů zvířat a rostlin. Náchází se tady několi vzácných chráněných rostlinných společenstv evropského významu, mimo jiné lužní lesy s černou olší a jasanem, příbřežní topole a vrby a fragmenty vlhkých louk. Přirozené lesy na obou stranách hranice v formě brežního porostu meandrů. Louky jsou pouze po polské straně tohoto úseku údolí Odry. Meandry řeky Odry jsou přirozeným prostředím pro velké množství zvířat, ze kterých většina je v dnešní civilizované krajině velmi vzácná. Žije tady 40 druhů savců, mezi nimi několik chráněných druhů, např. bobr evropský, vydra říční, netopír stromový. Ze stěhovavých dravců se tu usadili mýval a norek americký. Přirozené koryto řeky je prostředí pro ptáky, které žijí v specifických přírodních stanovištích.

Na šterkových násypech hnízdí bahenné ptáky: kulík říční a pisík obecný. V strmých březích si kopou své nory ledňáčky a kolonie vlaštovek.

Území meandrů na obou stranách hranice bylo připojeno do evropského programu „NATURA 2000” a je chráněno zákonem jako oblast evropského významu.

PL - PRYZYSTANIE KAJAKOWE NA ODRZE

Dla wszystkich miłośników wodnej turystyki od kilku lat organizowane są cykliczne międzynarodowe spływy kajakowe. Aby ułatwić wodniakom wchodzenie do kanadyjek i kajaków w Zabełkowie i Krzyżanowicach wybudowano przystanie kajakowe. Spływ można rozpocząć w Starym Boguminie koło nowej stacji pomiarowej za mostem granicznym w Chałupkach. Niedługo po wypłynięciu znajdziemy się koło przerwanego meandra, gdzie na zakręcie rzeka jest bystra i należy uważać na połamane gałęzie, które znajdują się w wodzie. Ten najładniejszy odcinek dolnej Odry jest niestety, licząc w kilometrach rzeki, stosunkowo krótki. Ma nieco ponad trzy kilometry, więc dosyć szybko dopłyniemy do wideł Odry z Olzą, gdzie możemy zauważyć różnicę w szybkości nurtu rzeki i kolorze wody rzeki Olzy. Płynąc już widłami widzimy przed sobą most w Zabełkowie, a zaraz za nim po lewej stronie znajduje się przystań kajakowa, gdzie kończy się pierwszy etap spływu. Tutaj jest miejsce na postój i poczęstunek. Po przerwie żeglugę możemy kontynuować dalej, rzeka ze spływem staje się potężniejsza, ale i spokojniejsza, kierunek rzeki się wyrównuje. Wiostowaniem po spokojnej rzece dopłyniemy po sześciu kilometrach do mostu w Krzyżanowicach, gdzie również można wyjść na lewy brzeg za mostem, gdzie znajduje się kolejna przystań i kończy się nasza wędrówka po rzece. Płynąc przez rezerwat przyrody proponujemy dostosować się do zasad, przede wszystkim nie należy wychodzić na narzuty żwiru i piasku oraz zbliżać się do stromych brzegów. Turyści powinni zachowywać się cicho, aby nie płoszyć gnieźdzących się tutaj ptaków, nie zostawiać śmieci.

Uczestnicy spływów kajakowych organizowanych przez gminę Krzyżanowice otrzymują kajaki, wiosła i kamizelki asekuracyjne. Dla spływów indywidualnych udostępniany jest sprzęt wodniacki w bazie Klubu Kajakowego „Meander” przy ulicy Bogumińskiej 23 w Chałupkach - teren byłego przejścia granicznego Chałupki - Bogumin.

CZ - PŘÍSTAVY PRO KAJAKY NA ODRĚ

Pro všechny milovníky vodní turistiky se již několik let pořádá pravidelně mezinárodní splav kajaku. Pro usnadnění vcházení do lodí a kajaku v Zabełkovie a Krzyżanowicích postaveno přístavy pro kajaky. Splav je možné začít v Starém Bohumíně vedle nové měřicí stanice za hraničním mostem v Chalupkách. Krátce po vyplutí se ocitneme kolem přerušného meandru, kde je v zákrutě řeka bystrá a je třeba dávat pozor na polámané větve, které se nachází ve vodě. Tento nejhezčí úsek dolní Odry je bohužel relativně krátký v porovnaní s celou délkou řeky. Má o něco více než tři kilometry, takže velmi rychle doplyneme k soutoku Odry a Olše, kde si můžeme všimnout v rychlosti proudu a farbu vody řeky Olše. Po chvíli uvidíme před sebou most v Zabełkovie a hned po levé straně se nachází přístav pro kajaky, kde se končí první etapa splavu. Tady je místo pro zastavení a občerstvení. Po přestávce můžeme ve splavu pokračovat, řeka se stává mohutnější, ale také pokojnější, směr řeky se vyrovnává. Veslováním po klidné řece doplyneme po šesti kilometrech k mostu v Krzyżanowicích, kde je také možné vyjít na levý břeh za mostem, kde se nachází další přístav a končí se naše túra po řece. Během plavby přes přírodní rezervaci doporučujeme dodržovat pravidla, zejména nevycházet na náplavy štěrku a písku a nepřibližovat se k strmým břehům. Turisté by měli chovat tiše, aby neplašili hnízdící ptáky, nenechávat tu směti.

Účastníci kajakářských splavů organizovaných obcí Krzyżanowice obdrží kajaky, pádla a záchranné vesty. Pro individuální splavy je vodácké vybavení dostupné v Kajakářském klubu „Meander” na ulici Bogumińskiej 23 v Chalupkách – areál bývalého hraničního přechodu Chalupki – Bohumín.

PL - ŚCIEŻKA ROWEROWA I EDUKACYJNA

Graniczne meandry można oglądać nie tylko z łódki czy kajaka. Obszar granicznych meandrów Odry połączony jest siecią ścieżek rowerowych, które prowadzą przez najciekawsze i najpiękniejsze miejsca, dlatego teren ten warto poznawać także na rowerze.

Dzięki zaangażowaniu władz gminnych, polskich i czeskich, przy współpracy WWF-Polska i Fundacji Zielona Liga, na obszarze granicznych meandrów Odry powstała ścieżka przyrodnicza przeznaczona przede wszystkim dla nauczycieli i uczniów, jako rodzaj edukacji pozaszkolnej. Podczas lekcji w terenie dzieci i młodzież mogą poznać rzadkie i zagrożone gatunki dziko rosnących roślin, wolno żyjących zwierząt oraz ich siedliska. Długość ścieżki wynosi około 3,5 km, a jej przejście zajmuje około godziny. Ścieżka przyrodnicza zbiega się z trasami oznaczonych ścieżek rowerowych, tak więc mogą z niej korzystać nie tylko uczniowie, ale także turyści, którzy przyjeżdżają na meandry. Tematykę ochrony granicznych meandrów Odry przybliżają tematy zawarte na sześciu tablicach - stacjach ścieżki przyrodniczej.

CZ - CYKLOSTEZKA A NAUČNÁ STEZKA

Hraniční meandry můžete sledovat nejen z lodi nebo kajaku. Oblast hraničních meandrů je propojena cyklostezkami, které vedou přes nejzajímavější a nejhezčí místa, proto se určitě oplatí skoumat region rovněž na kole.

Díky spolupráci polské a české samosprávy, ve spolupráci s WWF-Polska a Nadaci Zelená liga, se na území hraničních meandrů Odry vine naučná stezka, především pro učitele a žáky jako druh mimoškolního vzdělávání. Během vyučování v přírodě můžou děti a mládež poznat vzácné a ohrožené druhy volně rostoucích rostlin, volně žijících zvířat a jejich stanovišť. Délka stezky je kolem 3,5 km a přechod trvá asi hodinu. Naučná stezka se kryje s cyklostezkou, takže jí mohou využívat nejen žáci, ale také turisté, kteří přijíždějí kvůli meandrům. Téma ochrany hraničních meandrů přibližují témy obsažené na šesti tabulkách – zastávkách naučné stezky.